

Mladi naj sami pišejo svoje scenarije

Alessandro D'Avenia, pisatelj in učitelj V slovenščino sta prevedeni dve njegovi knjigi, romana *Stvari, ki jih nihče ne ve* ter *Bela kot mleko, rdeča kot kri* – Mladi ga obožujejo

Star je petintrideset let. Lahko bi nadaljeval vrhunsko akademsko kariero. Bil komentator na televiziji. A se je odločil drugače: svoje delo posvetiti odrasčajočim. Je profesor latinščine in starogrščine na enem prestižnejših milanskih licejev. Avtor dveh mladinskih literarnih uspešnic, *Bela kot mleko, rdeča kot kri* ter pravkar prevedene *Stvari, ki jih nihče ne ve*, obe sta izšli pri založbi Družina.

Prva je bila do nedavnega del obveznega branja za maturo iz italijanščine. Njegov blog prof 2.0 je strašno bran. Pa ne samo med mladimi. Iz kodrolasega blondinca – zagotovo je vanj zagledanih veliko dijakinj – tako v starogrščini, latinščini kot italijanščini kar letijo citati filozofov in pisateljev. A ostaja skromen. Sicilijanec. Ki dobro ve, da ni v življenju nič podarjenega.

PATRICIJA MALIČEV, besedilo
LJUBO VUKELIČ, fotografija

Kdo je Alessandro D'Avenia?

Mislím, da je preprosto človek, poln napak, a nor na življenje. Imel je srečo, da je na svoji življenjski poti srečal učitelje, ki so ga naučili, ne tega, da ga ne sme biti strah življenja, temveč da ga ne sme biti strah imeti strah. To je tisto, kar me najbolj doleča. Sicer pa me v življenju najbolj zanima to, kar v eni svojih knjig zapíše Italo Calvino: »Najti sredi pekla nekaj, kar ni pekel, in omogočiti, da zažari ...« In tako moramo tudi početi v življenju, v ljudeh iskati tisto boljše in temu dati trajno vrednost.

Kako to počnete vi?

Menim, da mi najbolj uspeva pri mojem delu srednješolskega profesorja. Poučevati mlade je bila moja želja vse od 16. leta starosti. Prav tako sem si želel postati pisatelj. Poslušati in pripovedovati zgodbe je nekaj najbolj naravnega na Siciliji, od koder prihajam. Zato sem začel pisati.

Stari ste petintrideset let, doktorirali ste iz antropologije antičnega

sveta. Kaj vas tako navdihuje pri antiki?

Način razmišljanja, ki je veliko bolj moderen od današnjega. Antični svet in njihovi junaki niso polni predsodkov, čeprav je bil njihov svet precej omejen. Ne gojim kulta antike. Vsekakor pa antika ni kakšen neoklasicizem, fasciniran s preteklostjo, kakršne v resnici sploh ni bilo in v katero smo vse prepogosto usmerjali svoje frustracije. Iz antike jemljem tisto, ki je resnično, ki je klasično.

Ali pravilno razumemo, kaj naj bi klasično bilo?

Italo Calvino je znal reči, da so klasični tisti zvok iz globine, ki spremlja naše pogovore. Lepo, kajne? Vsake toliko se »zbudimo« in preizprašujemo ta zvok iz globine. Sam se često vračam k njemu: tudi zaradi tega, ker sem odrasel na zemlji, ki je stara, in ki je sprejemala Grke, Arabce, Normane in druge ...

Kako današnji srednješolci sprejemajo Odisejo, ki jim jo podajate v starogrščini?

Vedno bolj sem presenečen, da so lačni vsebin, naukov, zmot, ljubezni, ki jim jih ta ep ponuja. Poskušam jim dopovedati, da je to eno najbolj sodobnih besedil. Zato, ker je resnično. Pomaga jim razumeti, da smo se ljudje v 21. stoletju opremili s stvarmi in dejanji, ki so popolnoma nepotrební.

S čim, na primer?

Iluzijo, da nenehno gibanje in neskončno ukvarjanje z delom lahko nadomesti globino človeške duše. Neskončna vrsta podob polni življenje in ga hkrati packa. Gre samo za čustveno in čutno iluzijo, da nas nekaj napolni. Poglejte, nove tehnologije nam prihranijo ogromno časa ... Ampak kaj naredimo s tem prihranjenim časom? Porabimo ga za druge nove tehnologije – nikakor ga ne porabimo za to, da bi bili več z bližnjimi, prijatelji ... Uporabljamo elektronsko pošto, ki skrajša potovanje informacij ... In potem? Potem čas, ki smo ga tako morda prihranili, porabimo za to, da pošljemo še 30 elektronskih sporočil. Facebook nas povezuje z ljudmi z vsega sveta – toda to ne pomeni, da se v resnici več družimo s temi ljudmi. Družimo se s facebookom.

Pravite, da vam poučevanje dijakov, druženje z njimi pomaga, da ostanete z nogami trdno na tleh.

Lahko bi ostal na univerzi, se posvetil akademski karieri. To bi bilo najlažje. Vendar me ni zanimalo. Biti z mladostniki je veliko težje, naše skupno premagovanje težav, pa tudi veselje, ki je nenehno prisotno, mi pomeni vsakodnevne brce v zadnjico, poleg tega moram upoštevati mnenja njihovih družin, poiskati prave sinergije med vsemi nami ...

Kako vam uspe – starši v problematičnem obdobju odrasčanja velikokrat ne vedo, kako in kaj z najstniki?

Poslušati, poslušati, poslušati – to je najbolj dragocen ključ do srca in težav najstnikov. Talet, hecno, ti prvi filozofi so bili res posrečeni s svojimi frazami, je rekel, da so nam bogovi dali ena usta in dve ušesi zato, da bi poslušali dvakrat več kot govorimo. (smeh) To počelo, reciva mu tako, mi pomaga živeti. Mladostniki potrebujejo nekoga, ki jih ne začne takoj obsojati, kaj in kako nekaj počnejo, se zgražati nad njihovimi ljubeznimi in strastmi. Potrebujejo nekoga, ki bo stopil na njihovo ozemlje – in se ne poistovetil z njihovimi sanjami, to bi bila slaba usluga – in jim pomagal najti njihovo resnico. Ta pa ni abstraktna – gre za to, da jim pomagamo prepoznati njihovo edinstvenost in najti njen pomen: zakaj smo na svetu in kaj za vraga naj na njem počnemo. O teh stvareh se delketa in fantje zelo radi pogovarjajo.

Odrasli zelo hitro sodimo o mladostnikih, pravimo jim, da je to, kar počnejo, neumno in podobno: ne marajo naših scenarijev, takoj jih spregledajo in zato se tudi umikajo v samoto. Dovoliti jim je treba, da sami pišejo svoje »scenarije«. A potrebujejo zgled, prepoznati morajo avtentičnost življenj odraslih v njihovi bližini. In če gre za pravo avtentičnost, so skoraj že na konju.

Lepo ste to povedali. Gotovo bi vas marsikateri starš rad najel, da bi mu pomagali razrešiti težave z njegovimi odrasčajočimi otroki. Ha, ha, z veseljem se odzovem.

V slovenščino sta prevedeni dve vaši knjigi, romana Stvari, ki jih nihče ne ve ter Bela kot mleko,

rdeča kot kri, zgodbe o vzponih in padcih v zapletenih življenjih najstnikov. Kako so se najstniki v Italiji, predvsem pa vaši dijaki odzvali na način, kako ste popisali njihovo doživljanje sveta? Zdi se, da vas obožujejo.

No, vsi gotovo ne. Res pa je, da nisem pričakoval takšnega uspeha. Mislim sem, da bosta knjigi všeč mojim dijakom, da se bomo o njih malce pogovorili in da bo to to. Pogosto književnost primerjam, ker sem pač Sicilijanec, z ribiško mrežo, ki je sestavljena iz vozlov in lukenj. Tudi v literaturi je podobno, luknje so tisto, kar gre mimo nas, vozli pa nam omogočijo, da nekaj ujamo, si postavimo vprašanja o resnici, kajti povečini nas zanimajo resnice o življenju.

Kaj je najboljšega v vaših knjigah?

Mladi v njih verjetno najdejo resničnost, nekaj, kar lahko živijo ... in kar odrasli velikokrat zaničujejo oziroma ne znajo razumeti. Odraščanje je, šel sem skozi to poglavje, nadvse zahtevno. Najstniki so izredno selektivni: če jih nekaj ne bo zanimalo, se tega ne bodo lotili. Morda jih moje pisanje pritegne zato, da preverijo, ali ima D'Avenia sploh kaj pojma o tem, kar piše.

O čem vas mladi najpogosteje sprašujejo?

O bogu, o njihovi nadarjenosti, ljubezni, bolečini, smrti ... Zanimajo jih odgovori na vprašanja, ki si jih skozi življenje postavljamo vsi, a redko na glas, ker nas je strah. Njih ni. Zato sem tudi dal drugi knjigi naslov Stvari, ki jih nihče ne ve ... Poskušal sem odgovoriti na njihova vprašanja, pa mi ni uspelo. In v sebi sem začel ponavljati: to so stvari, ki jih nihče ne ve. Zato se ljudje tudi povezujejo med seboj, da bi našli odgovore na takšna vprašanja. Tako tudi razumem šolo in poučevanje, delamo skupaj, ne profesorji proti učencem. Skupaj iščemo znanje.

Vaš blog se imenuje prof 2.0 in je med italijansko mladino zelo bran.

Tako se povezujem z mladimi iz vse Italije in tudi onimi prek meja. Je neke vrste šola, kjer se pogovarjamo in izobražujemo, je šola brez zidov.

Bela kot mleko, rdeča kot kri – spet sva pri Calvinu.

Gre za stavek iz ene njegovih zgodb, ki sem jo prebral še v osnovni šoli. Sliši se sicer banalno, ampak ... V zgodbi mati sinu, ki ji pove, da bi si rad našel družico, ki je rdeča kot kri in bela kot sneg, odgovori, da rdeča ni bela in bela ni rdeča, a da naj jo kar išče, morda pa mu bo uspelo. Calvinu je s tem hotel poudariti modrost mater, ki je v resnici modrost življenja. Matere nas učijo, naj v življenju izkusimo vse, tudi tisto, kar se na prvi pogled zdi nemogoče. Najstniki morajo izkusiti iskanje nemogočega, samo tako bodo lahko odkrili, kaj je resničnost.

Kakšen je vaš vsakdan?

Nič posebnega. Zvečer se domov vrnem utrujen kot pes. Dopoldne poučujem, popoldne pregledujem kontrolne naloge, potem so srečanja z mladimi, pogovori z njihovimi družinami ...

Kdaj pišete?

Za literaturo ne žrtvujem več noči. Dogovorili smo se, da poučujem samo od ponedeljka do četrta, petki in sobote so rezervirani za Alessandra pisatelja.

Čemu pripisujete svojo priljubljenost?

V resnici nimam nič s tem. Nisem se nadejal, da bo kdorkoli jemal resno moje pisanje. Razen mojih dijakov. Vse, kar lahko rečem, je, da sem zaljubljen v življenje. Včasih se zgodi, da mi kdo reče, Alessandro, tudi jaz hočem to, kar imaš ti.

In kaj odgovorite?

Da sem to dobil od staršev, ki so mi bili svetel zgled, in svojih dveh učiteljev, duhovnika Puglisija in profesorja italijanščine na liceju. Prvega je ubila mafija, preprosto zato, ker so njeni mladi vojščaki raje hodili na pogovore in nogomet k Puglisiju, kot pa razpečevali drogo. Ker je bil moteč, so ga odstranili. Človek, ki ga je ustrelil, se je po petih letih pokesal in začel sodelovati s protimafijskim tožilstvom. Povedal je, da v preteklih letih ponoči ni zatislil očesa, ne zato, ker je bil ubil očeta Puglisija, temveč zato, ker ni mogel razumeti, kako lepo se mu je duhovnik nasmehnil trenutek pred tem, ko je vanj poslal kroglo. Hotel mu je reči, da mu odpušča njegovo početje in hkrati, da je morilec veliko več kot to, za kar ga ima mafija. Žal je Sicilija kraj, kjer če hočeš videti nebesa, moraš najprej skozi pekel.

Na Siciliji je ključ za vse, je nekoč rekel Goethe.

Drži. Ko je prišel v Palermo, je, ko se je ladja približevala pristanišču, zamrmral, da kdor hoče razumeti Italijo, mora najprej sem.

Menda najraje berete ljubezensko korespondenco med pokojnimi znanimi umetniki ...

Tudi to ste zvali ... (smeh) Ja, res je.

Zakaj?

Prebiranje ljubezenskih pisem zame pomeni, da od blizu vidim nekaj, kar vsi iščemo. Ljubezen ni samo stvar sentimentalnosti, čustev. Ljubezenska pisma nam povedo, da ljubezen pomeni boj vsak dan. Ta pogled so mi privzgojili starši. In za to tudi gre v življenju, znati najti radost v vseh stvareh, vsaj nekaj malega radosti. Potem postane vse znosnejše.

Page: 26

Reach: 157000

Country: SLOVENIA

Size: 939 cm2

3 / 3

Alessandro D'Avenia – od ponedeljka do četrтка učitelj, v petek in soboto Alessandro pisatelj